

seende udtalte, da han forelagde Loven, paa et eneste lille Punkt nær; jeg vilde ønske, at netop det, han udtalte, paa dette lille Punkt nær, kunde ophøies til den Grundsætning, som man vilde følge, og hvad han udtalte, var, at han vel vilde befordre Salg af oversflødige Præstegaardsjorder, men ikke uden der var en Mand i Embedet, som kunde paa see Embedets Tarv, som efterat have erhvervet sig nye Kjendskab til Forholdene, kunde see, hvor stort et Salg der vilde være det, som netop vilde passe for Kaldets Interesser. Saa vilde en Beneficiar — der gjerne ved sin Ansættelse kunde være forpligtet til at skulle foretage Salg, kun at der ikke maatte staae, hvor store — gjøre de fornødne Indstillinger i saa Henseende. Hans geistlige Foresatte og Ministeren vilde tage disse i nøieste Betragtning og saaledes vilde der stee Salg ikke pludselig, paa eengang over alle Sognene, hvorved Priserne vilde trykkes, men efterhaanden, som det vilde være meest gavnligt for hvert Kald. Derved vilde tillige opnaaes, at der kunde beholdes Saameget, der svarede til de Dekonomibygninger, der vare opførte paa Præstegaardens Grund; thi ved at bortfølge alt for store Arealer, hvor store, hyperlige Rader og Dekonomibygninger vare opførte, derved vilde de Capitaler, der derpaa vare anvendte, tildeels være spildte. Jeg troer altsaa, at det i hvert Sogn maatte rette sig efter de givne locale Forhold, og alligevel kunde Ministeren udøve betydelig Indvirkning med Hensyn til større Salg. Jeg antager, at disse Salg eller rettere Bortarvefæstninger — thi det er vel egentlig det, der menes — hvorved Hovedprisen skulde udredes med en aarlig Afgift efter Capitelstagt — jeg antager, at disse Fordele, som Bortarvefæstning kunde forklaffe, skulde komme de særlige Kald til gode. Det følger for det Første af Lovens Princip, idet den henlægger Afløingen med dens fulde nuværende Hartkorn til, hvad jeg vil kalde Hjemmeindtagten, og det vilde ikke gjøre Noget til Sagen, om disse Indtagter opnaaedes derved, at Præsten selv brydte Afløingen eller havde bortforpagtet den eller bortarvefæstet den; det kunde være det Samme, det var alligevel det særlige Kalds Indtægt; og skulde det være Præsten

muligt derved at have Kaldet op til højere Løn, end der ellers vilde tilfalde det, vilde jeg — og jeg kan her holde mig til det Exempel, som den ærede 5te Landsthingsmand for 7de Kreds (Steel) anførte, nemlig Høiethaastrup, — aldeles intet Farligt see deri; det vilde jo kun da være, at et Kald i Virkeligheden i reel Værdi blev betydeligere, end det var i Navneværdi, og dette vilde snart blive bekendt for Alverden. Det eneste Punkt, som jeg havde at indvende imod Ministeren, var at han nævnte 4 Tdr. Hartkorn som Norm. Paa Grund af vor høist unøjagtige Skyldsetning er 4 Tdr. Hartkorn en høist forskjellig Størrelse et blot i Areal, men i Værdi.

Der gives Egne, hvor man kun behøver 2 Heste til 4 Tdr. Hartkorn, og der gives Egne, hvor der behøves 4 à 6 Heste dertil. En saa ubestemt Norm bør man ikke fastsætte. Dersom man vilde indbrage, hvad der indkom ved Præstegaardsjordernes Salg, under Lønningssonden, vilde jeg, som jeg tidligere har ytret, finde det i højeste Grad farligt. Jeg maa derhos gøre opmærksom paa, at man saa vilde forlange et nyt Offer af de Sogne, hvor der var henlagt Meget til Præstens Lønning, thi naar de for det Første offrede til Præsten i ganske andre Egne den største Deel af Tienden, saa maatte de ogsaa endnu bringe det samme Offer med Hensyn til Værdien af den Jord, de engang i ældgammel Tid havde ud af deres Sognejord henlagt til en Præstegaard, større eller mindre, alt efter som Gæmildheden havde været mod Præsten. Jeg troer, at Præstegaardenes Drettelse gaaer saa langt tilbage, at der endnu var frie Bønder, at der da ikke var Fæstevæsen. Nu burde man dog ikke forlange, at naar de havde henlagt meget store Jorder til deres Præsts Underhold, for at have en vellynnede Præst, og naar de havde taalt, at der i deres eget Sogn blev for den Sags Skyld færre Gaarde eller mindre Jordtilliggende til hver Gaard, saa skulde nu det, de havde været saa gæmilde at give mere, end sædvanligt var, frabrages og Værdien af disse Jorder gives til ganske fremmede Steder. Jeg bifalder altsaa med den nævnte lille Undtagelse ganske, hvad den ærede Minister om dette Punkt yttrede. Jeg bifalder dernæst, at Lovudkastet